

Pelastetaan äänioikeus - Rädda rösträtten!

Luonnos tammi-helmikuu 2006, tw

Hyvä kansalainen,

Yleinen äänioikeus Suomessa täyttää tänä vuonna 100 vuotta. Juhlavuonna äänioikeus on vakiintunut poliittisen elämämme kivijalaksi eikä sitä uhkaa mikään. Niin voisi sanoa, mutta se ei ole koko totuus.

Lain mukaan kansalaisilla joko on äänioikeus tai heillä ei ole sitä. Suomalaisilla on äänioikeus, aivan kuten kenialaisilla, kanadalaisilla ja monen muun maan kansalaisella. Mutta missä määrin me voimme vaikuttaa äänestämällä? Tähän kysymykseen ei voi vastata kyllä tai ei. Kyseessä on "enemmän" tai vähemmän" asia, kuten me esim. Neuvostoliiton historiasta hyvin tiedämme. Kansanvallan kannalta äänioikeuden toimivuus on lain takaamaa äänioikeuttakin tärkeämpi seikka.

Olemme huolissamme siitä, että Suomessa äänioikeus on menettänyt merkitystään kansalaisten vaikuttamiskeinona. Monet nuoret kansalaiset kokevat äänestämisen hyödyttö mäksi ja äänestysvilkkaus on yleisemminkin laskenut.

Valtaosa suomalaisista pitää peruspalvelujen ylläpitämistä ja kehittämistä veroalennuksia tärkeämpinä. Kaikki puolueetkin väittävät haluavansa puolustaa hyvinvointivaltiota. Tästä huolimatta veroja on viime vuosina toistuvasti alennettu peruspalvelujen saatavuuden ja laadun samalla vaarantuessa. Puolueet ovat tästä vastuussa.

Kansalaiset haluavat mieluummin kehittää joukkoliikennettä kuin yksityisautoilua. Puolueiden ohjelmat ovat samansuuntaisia. Liikennepolitiikka suosii yksityisautoilua. Puolueet ovat tästä vastuussa.

Kansalaiset ja puolueet ilmoittavat haluavansa pitää peruspalvelut, ennen kaikkea terveydenhuollon, koulutuksen ja sosiaaliturvan, vapaakaupan ulkopuolella. Silti Suomi on Euroopan unionissa ja Maailman kauppajärjestö WTO:ssa toistuvasti kannattanut peruspalvelutarjonnan ehtojen alistamista ns. vapaa kaupan säännöille. Puolueet ovat tästä vastuussa.

Nämä ovat esimerkkejä siitä kuinka puolueet toimivat monesti hyvin tärkeissäkin asioissa vastoin omia julkilausuttuja tarkoituksiaan ja vastoin kansalaisten selvän enemmistön tunnettuja mielipiteitä.

Johtopäätös näyttää selvältä. Äänestäminen ei kannata. Puolueet ovat vastuullisempia tiedotusvälineille ja rahoittajilleen kuin äänestäjilleen. Ne pettävät lupauksensa eivätkä ne ansaitse tukeamme. Käännetään siis puolueille ja politiikalle selkämme.

Houkutus ajatella näin on suuri. Ehkä juuri siksi puolueet ovat jo kauan menettäneet jäseniä. Ja ehkä äänestysvilkkauksen laskeva suunta johtuu samalla lailla siitä, että kansalaiset ovat pettyneet puolueisiin ja siihen miten heidän valitsemansa edustajansa toimivat.

Puolueiden kritiikille on hyvät perusteet. Mutta puolueiden kriisi ei ole puolueiden syytä. Monimutkaisessa yhteiskunnassa emme tule toimeen ilman edustuksellista demokratiaa. Edustajat pitää valita vaaleilla. Vaaleissa kilpaillaan äänistä. Kilpailu käydään enimmäkseen puolueiden asettamien ehdokkaiden välillä, tai jos puolueita ei ole, sellaisten järjestöjen välillä, jotka ovat käytännössä ottaneet itselleen puolueen tehtävät ja haasteet.

Hyvässä tilanteessa puolueet ovat eläviä kansanliikkeitä, joiden tahto muodostuu "alhaalta ylös". Kansalaisten osallistuminen määrittelee puolueen linjan ja ohjaa sen edustajien toimintaa. Huonossa tilanteessa puolueet muuttuvat elitistisiksi vaalipuolueiksi, joiden menestys lepää rahan ja medianäkyvyyden varassa.

Puolueiden kriisi ei pohjimmiltaan johdu siitä, että ne ovat hylänneet äänestäjensä vaan siitä että kansalaiset ovat kääntäneet puolueille selkänsä.

Yleinen ja yhtäläinen äänioikeus vaaleissa menettää hiljalleen merkitystään kansanvallan keinona sitä mukaan kun ihmiset vieraantuvat puolueiden toiminnasta. Äänestäjien ollessa hiljaa rahan valta ja julkisuuden kautta kanavoituva valta täyttävät nopeasti kansalaisten osallistumisen jättämän tyhjiön. Puolueet ja kansanedustuslaitokset antautuvat rahan ja median ohjattaviksi ja saattavat yhä useammin toimia sitä vastaan mitä kansalaiset pitävät tärkeänä.

Äänioikeus ja puoluelaitos eivät ole ainoita kansanvallan välineitä, eivätkä edes tärkeimpiä. Tärkeitä ne kuitenkin ovat.

Allekirjoittaneet eivät ole aiemmin kuuluneet puolueisiin. Me olemme kuitenkin päättäneet ryhtyä kriisitoimiin äänioikeuden merkityksellisyyden palauttamiseksi. Olemme siksi päättäneet hakea jäsenyyttä parhaaksi, tai vähiten huonoksi, katsomassamme puolueessa ja sitoutuneet toimimaan siinä. Olemme myös sitoutuneet puoluerajat ylittävään yhteistyöhön puolueiden, kansanedustajien ja kunnanvaltuutettujen kansalaisvastuullisuuden palauttamiseksi.

Olemme tiivistäneet aloitteemme seuraavaan julkilausumaan ja sitoumukseen. Toivomme lisää ihmisiä mukaan aloitteeseemme. Mukaantulo tapahtuu ilmoittamalla tukensa julkislausumaan sähköpostilla osoitteeseen mronkko@kaapeli.fi, tai thomas.wallgren@helsinki.fi tai kirjeitse osoitteeseen, Thomas Wallgren, Maskuntie 4 A 11, 00280 Helsinki

Pelastetaan äänioikeus:

Puolueet ovat viime vuosina usein toteuttaneet politiikkaa joka on selvästi kansalaisten enemmistön tiedetyn mielipiteen vastaista. Mutta ongelman juuret ovat syvällä.

Puolueet eivät ole hylänneet kansalaisia, kansalaiset ovat hylänneet puolueet. Tästä on seurannut äänioikeuden merkityksen rapautuminen.

Me olemme siksi päättäneet hakea jäsenyyttä parhaaksi, tai vähiten huonoksi, katsomassamme puolueessa ja sitoutuneet yhteistyöhön puolueiden, kansanedustajien ja kunnanvaltuutettujen kansalaisvastuullisuuden palauttamiseksi.

Suomessa ...

Nimi + asema + kotipaikkakunta